

Mats Persson (utbildningsminister)

Mats pratar om kompetensförsörjning och utbildning, hur viktigt det är för att minska glappet mellan arbetslöshet och efterfrågan på arbetsmarknaden.

Vuxenutbildningen är svaret på många av de frågor gällande kompetensförsörjning som ska leda till självförsörjning och därför har man satsat pengar på mer utbildningsplatser inom framförallt yrkesvux.

- Höjda krav för de som läser på SFI.
- Vill i högre utsträckning möta arbetsmarknadens behov

Höja ersättningarna till kommunerna för yrkesutbildning? Något man tittar på just nu.

Skolverket

Simon Husberg och Mikaela Blume

Simon pratar kring vad som är aktuellt inom komvux just nu. Bland annat pratar han kring uppdragen gällande:

- stöd till elever
- samverkan med Arbetsförmedlingen
- flexibla studieförmer
- förändringar och reformer

När det gäller aktuella förändringar pratar Simon om inledande kartläggning och validering samt vilken dokumentation eleven ska få efter genomförd validering.

Den inledande kartläggningen är en kommunal skyldighet att erbjuda sedan 1 januari 2023.

Särskild utbildning för vuxna blir anpassad utbildning för vuxna.

Om vi blickar framåt till 2025 så hittar vi:

Planerings- och dimensioneringsreformen. Det innebär bl a att kommunerna ska samverka gällande yrkesvux samt att utbildningarna ska vara mer träffsäkra gentemot arbetsmarknaden. Man pratar om frisök, samverkan och gränsöverskridande utbildningsutbud.

Sammanhållna yrkesutbildningar och krav på arbetsplatsförlagt (APL) ska bli lagstadgade.

Ämnesbetygen införs år 2025. Skolverket håller på att jobba med att skriva nya ämnesplaner. Det kommer att bli övergångsbestämmelser för att få ihop arbetet. Det kommer även en reviderad vux förordning som går ihop med den nya lagen om ämnesbetyg.

Kombinationsutbildningar

Studie- och yrkesvägledning ska vara en röd tråd genom hela utbildningen.

Uppfylls kravet på kvalitet om målet är att snabbt komma ut i egen försörjning, eller är det andra kriterier som kan tänkas behöva uppfyllas för god kvalitet?

Antalet elever har ökat, från 2017 (1 911st) till 2021 (10 462st).

Fördelningen är 60% kvinnor och 40% män.

Vård och omsorg är den vanligaste inriktningen.

Skolverket har dessa uppdrag:

Ökad kvalitet och likvärdighet. De kommer att bjuda in/erbjuda skolor och kommuner till Kvalitetsdialoger.

Inledande kartläggning och validering inom Vuxenutbildningen.

Regionala planeringsunderlag där en mängd statistik och analyser samlas för att kunna vara till hjälp vid planering av verksamhet. I maj kommer två webinarium kring detta.

Kompetensutveckling för studie- och yrkesvägledare. Webinarier och utbildningar hittas via skolverkets hemsida.

Skolverket tipsar om nätverk att delta i:

Systematiskt kvalitetsarbete

Kombo utbildning

Gymnasial utbildning

Lärcentrum

Nordiskt nätverk för livslångt lärande

Handläggning av riktade statsbidrag.

Övrigt aktuellt:

-Översyn av kursplaner på grundläggande och gymnasial nivå

-Digitala nationella prov

-SUSA navet och komvuxutbildningar

-Säkerhet och krisberedskap

Skolinspektionen

Johan Asp, Ingela Djurberg, Lena Tuffin

Johan:

Tillsyn på skolnivå från hösten 2022, tidigare på huvudmannanivå.

Besök i vux verksamheter

Intervjuer med lärare, elev och rektor

Besök på lektion

Elever ska få den praktiska kunskap de ska utifrån kursmålen.

Lokaler och utrustning.

Kvalitet inom Vuxenutbildningen - huvudmannaperspektivet

- uppföljning, analys, utvärdering

- vux följes upp i mindre utsträckning

Svårigheter ligger i att vux ska följas upp i samma mål som andra verksamheter trots att vux har helt andra förutsättningar.

Flexibiliteten i vux ställer helt andra krav på hur betygsresultaten sammanställs.

Konsekvenserna blir att kommunerna oftast saknar bilden av hur effektiv vux är oavsett om

den bedrivs i egen eller extern regi.

Ingela och Lena:

Rektorns uppdrag, roll, ansvar.

Rektorns engagemang är avgörande för utbildningens kvalitet.

Utmaningar i en föränderlig verksamhet:

Hög flexibilitet

Heterogen målgrupp

Föränderligt utbud

Korta ledtider

Budget/ekonomi

Utbildningar med mycket självstudier

Utbildning som utgår från verksamhetens behov

Inga/få utbildade och legitimerade lärare på yrkesutbildningar

Elever kommer inte ut på APL

Elever gör hela eller delar av apl som skolförlagd APL

Finns ingen planering för vad eleven ska få under en APL

Exempel på goda strategier:

Organisatoriskt minne

Systematiskt kvalitetsarbete

Kravställ utrustning

Kravställ undervisningstid

Diskutera, analysera och jämför avtalsinnehåll

Ta med yrkeslärare vid kompetensutvecklingsinsatser

Var tydlig i avtalen

Rektor ska sätta sig in i utbildningen

Sluta aldrig följa upp!!!

Take away

- Huvudmän och rektorer vill göra rätt.
- Eleverna behöver en godtagbar nivå på utbildningar
- Arbetsmarknaden behöver anställningsbar personal
- Behåll det organisatoriska minnet.
- Sluta aldrig följa upp!

Meningen med utbildning - kvalificering, sysselsättning eller tillfredsställelse

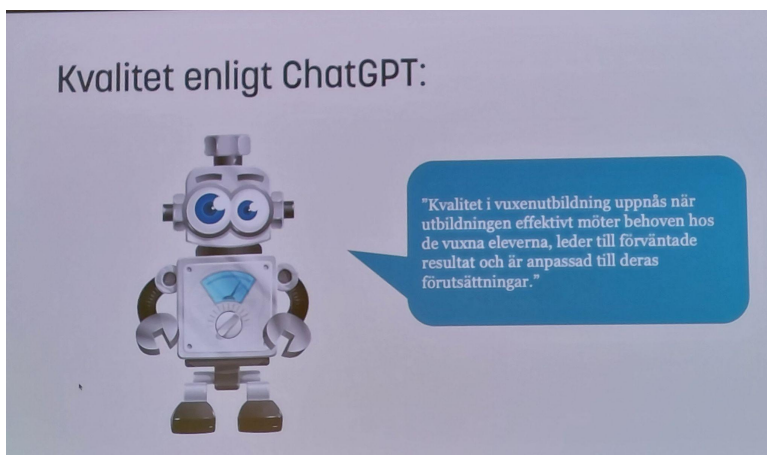
Mats Alvesson

Mats pratar både allvar och skämtsamt om skolans vardag, vem skolan är till för, vad är meningen med utbildning!?

Inspirationsföreläsning som bryter normen!

DAG 2

Hur skapas kvalitet inom Vuxenutbildningen - Johanna Mufic

Johanna börjar med en tillbakablick och berättar om sin forskning kring hur kvalitét skapas inom Vuxenutbildningen.

Viktigaste medskicken:

-Kvalitet skrivs oftast fram som något odelat positivt i policy som leder till att det är svårt att ifrågasätta

-kvalitetsarbete och granskningsarbete riskerar att bli samma sak

-viktigt att fundera på vad det egentligen är vi menar när vi pratar om kvalitet

Framåt:

Komvux och Styrkedjan

Skolchef i komvux

Rektor i komvux - de lokala förutsättningarna

Internationell forskning:

Avbrott inom Vuxenutbildningen:

Organisatoriska problem

Personliga skäl

Avsaknad av "rätt" färdigheter

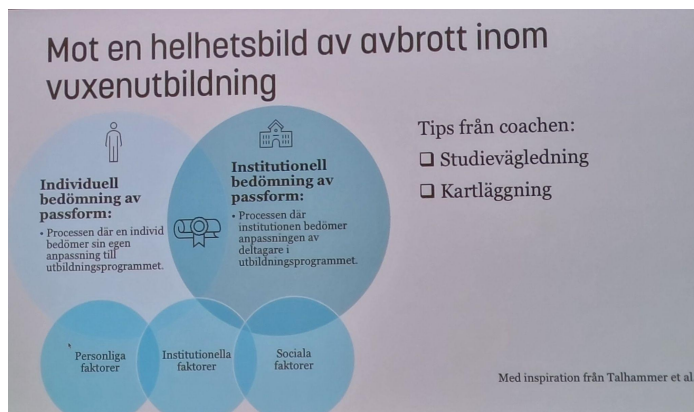
Brist på tydliga mål
Klassdynamik

Felaktiga förväntningar

Motivation (övergripande faktor)

Vad får vuxna att vilja lära sig:
Studievägledning och stöd
Relation mellan elev/lärare
Realistisk/praktisk tillämpning
Flexibilitet i schemat

Mot en helhetsbild av avbrott inom Vuxenutbildningen (se bild)
- hur hinns det med i exempelvis en gymnasial kurs på 10 veckor!?

Avbrott distanskurser:

Tekniska problem
Bristande motivation
Bristande stöd från lärare
Brist på interaktion med andra elever.

Finland simmar mot strömmen gällande kvalitet:

-Fokuserar på självutvärdering och kontinuerlig förbättring, istället för standardiserade tester och rankningar
-Avsaknad av tydlig reglering på nationell nivå ger skolor möjlighet att anpassa sig till de lokala behoven och förutsättningarna

Nationell forskning:

Arbetsplatsintegrerad språkinläring.
WILL (work integrated language learning)
Integrera språkinläring i arbetslivet. Samarbete mellan skola och arbetsliv.

Senaste forskningen:

Viktigt med kännedom om eleverna och utbildningsformen

Studie- och yrkesvägledningens roll betonas
Samverkan mellan vuxenutbildning och arbetsmarknad/arbetsliv

MEN hur samspelar det med vuxenutbildningens organisation, vems ansvar är det och hur ska det gå till?

Vägledning som stöd för lärande i vuxenutbildning - Ingela Bergmo Prvulovic

Vägledning utgör den kvalitetsaspekt vi behöver idag för att vuxna ska känna att de val de gör blir hållbara i kommande arbetsliv.

Nyttoperspektivet - individen ansvarar för att göra sig anställningsbar för marknaden.
Individen blir här ett medel för att uppnå marknadens mål

Bildningsperspektivet - här sätts den lärande individen i centrum, individen själv är målet.

Viktigt att se båda sidor av lärande för individen gällande arbetsmarknad, lärande FÖR arbetsmarknad/arbetsliv och lärande OM arbetsmarknad/arbetsliv

Vägledningens professionella perspektiv:
Fokus på individen, karriär som personligt växande och mål.
Individen i fokus!

Vägledning som kvalitetsaspekt
Vägledning och lärarprofessionen finns till för någon annans skull. Utgår från välfärds professionernas logik!

För vem är vägledningen i vuxenutbildning till för?
Människan? Samhället? Arbetsmarknaden?
Det är här lärande kommer in i bilden. Hur jobbar vi med lärande med individen i fokus!?

Människans Lärande och Växande är kvalitet!

Hur synlig är vägledningens roll i Vuxenutbildningen i:

forskning?
Hur mycket forskning finns det som adresserar vägledningens roll i vuxenutbildning?
Ingen direkt forskning men det är på gång! Behövs mer!

styrdokument?
"I vägledningen ska det ingå information om möjligheter till fortsatta studier, arbetslivets kompetens- och rekryteringsbehov samt Studieekonomiska förutsättningar"
Det står inget om lärande, pedagogik eller det arbete en vägledare gör inom vuxenutbildningen.

Ingela ställer en rad frågor som hon ber oss reflektera över..
Vad är det som syns?
Vad är det som mäts?

Vad är det som förväntas?

Hur sätts människors behov i fokus i Vuxenutbildningens vägledning när andra intressens behov dominerar kvalitetskraven?

Är vägledningen i Vuxenutbildningen organiserad på bästa sätt för att kunna vara ett stöd för lärande?

Fokus har varit på val och beslutsfattande. Nu talar vi om lärande i övergångar då det är mer än val och beslut som individen behöver.

Fokus i vägledning:

Att få människor att växa!

Vägledning som stöd för lärande och personlig utveckling hela livet!

Är karriärvägledningen redo för det nya Sverige? - Daniel Hailemariam

Vuxenutbildningen:

För många den första kontakten med Sverige!

Demografiska utmaningar:

Ökad befolkning (invandring)

Kompetensbrist

Kompetens slöseri (brain waste, alltså kompetenser som inte blir utnyttjade på rätt ställe)

Synen på kompetens

Polarisering i samhället - utsatthet

Minska tillit till systemet

Nya livsmönster

Hur påverkar allt detta hur vi ser på vägledning, resurser, bemanning mm

Är vägledningen redo för: Mångfald, Normkritisk, värderingar, kulturer!?

Det vi kan se är att utmaningarna tvingar fram nytänkande och nya arbetssätt

Individen, samhället och utbildning påverkas till stor del av kultur - hur problem definieras, hur lösningar hittas, hur rådgivningsprocessen ser ut.

I vägledningen förutsätter det en djupare nivå av språk för att prata om framtid, tankar, känslor, önskemål, värderingar och intressen. Det förutsätter även att individen är aktiv i vägledningsprocessen och att det finns kännedom om utbildning, arbetsmarknad med mera.

Var en realist! Fokusera på vad som är möjligt för individen. Det är inte alltid ett drömjobb utan drömmen om ett jobb som är aktuellt!

Interkulturalism

Förr - bara en kultur som existerade och som alla var tvungen att anpassa sig till

Nu - kulturer existerar sida vid sida

Interkultur - kulturer utbyter erfarenheter, ömsesidigt inflytande, inkludering, berikas av mångfald

Daniel skickar med fyra framgångsfaktorer:

1. Se varandra som resurser
2. Främja dialog
3. Belys och motverka maktstrukturer, t ex genom användandet av kulturtolkar
4. Utveckla kritiska förhållningssätt

Daniels presentation i sin helhet kan ni hitta på hemsidan!

CSN

Återkrav:

Många av återkraven som CSN beslutar om berör elever inom Vuxenutbildningen. År 2021 fick 23 000 personer återkrav på grund av avbrott från studier eller sänkt studieomfattning, av dem studerade 15 000 på Vuxenutbildningen. I snitt var det 10 200 kr per person.

Det är viktigt att avbrott rapporteras både av skolan och av den studerande. CSN ber att vi som arbetar i skolan upplyser om individens ansvar att meddela CSN.

Det finns nya funktioner i CSN:s app:

Man kan se sina beslut om studiemedel

Personer med studiehjälp kan nu se sina kommande utbetalningar

Nya brevtexter har tagits fram så att information om studiemedel ska bli lättare att förstå.

En ny film är på väg som man kan visa för nya studerande, till exempel vid kursstarter.

Paneldebatt - Så lyckas vi

Elin Kebert, Nicklas Helander, Elof Hansjons, Christer Hammar, Marie Egerstad

Elin - när man får ett jobb, går ut i anställning, då har vuxenutbildningen lyckats.

Att få en chans att upptäcka en ny bransch även senare i livet!

Branschen måste också utbilda handledare och ha en långsiktig relation med utbildningen.

Alla måste göra sin del och inte bara förlita sig på den andra parten.

Nicklas - dra igång och göra är en viktig faktor för vuxenutbildningen.

En fungerande administration!

Elof - snabbhet, entreprenöriell verksamhet, engagemang.

Utmaningar med statsbidragen och finansiering av yrkesutbildningar. Det finns ingen långsiktighet med statsbidrag.

Söktrycksfrågan är en stor och svår fråga. Hur ska vi stödja elever i att komma till studier och sedermera egen försörjning.

Christer - Effektmål, leder våra utbildningar till jobb? Svåra planeringsförutsättningar med de kortsiktiga statsbidragen och de korta ledtiderna.

Samverkan med branschen, vilka utbildningar är det behov av. Starta rätt utbildning i rätt tid. Branscher och anordnare måste jobba tillsammans för att vi ska lyckas!

Marie - en framgångsfaktor är att vi får bättre planeringsförutsättningar i och med mer långsiktighet i statsbidragen för yrkesvux.

Vikten av en god studie- och yrkesvägledare innan, under och efter studier.

Tät dialog och samverkan med branscherna för att kunna anpassa utbildningarna.

Utmaning med söktryck! Det finns en stor bredd av yrkesutbildningar men vi fyller inte platserna.

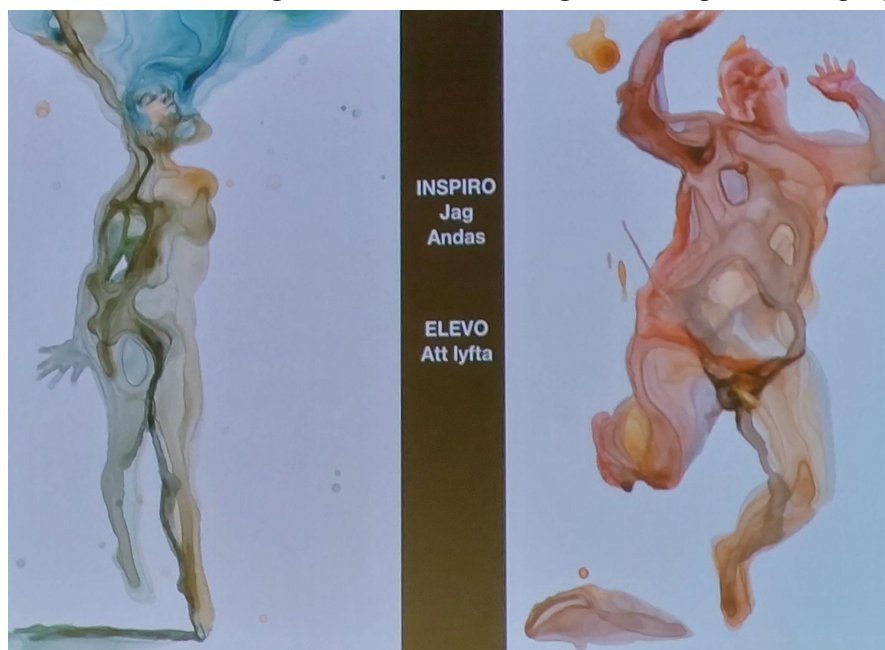
Det behövs fler utbildade yrkeslärare!!

Inspirationsföreläsare - Stina Wolter

Frivillig och ofrivillig kroppsaktivist!

Stina bjuder på sig själv, viktiga tankar, skratt, tårar och eftertänksamhet!

Ett fantastiskt avslut på två intressanta och givande dagar i Linköping!

Tack ViS för denna gång, lika bra och inspirerande som alltid!

#Vux2023